

Mensėvikiškas Protas.
Laisvei Sveikinimai.
Gerai, Kad Nesulauksime...
Sniegas ir Baimė.
Juoktis Esą Nebegalima.
Rašo A. BIMBA

Darbo Žmonių
Dienraštis
Kaina \$7.00 Metams
Užsieniuose \$9.00
Brooklynne \$8.00
KOPIJA 5c

LAISVĖ

THE LITHUANIAN DAILY

LAISVĖ—LIBERTY
The Only Lithuanian Daily
in the Eastern States.
427 Lorimer Street.
Brooklyn 6, N. Y.
Telephone: Stagg 2-3878

No. 301

Brooklyn, N. Y., Ketvirtadienis, Gruodžio-Dec. 23, 1948

Metai XXXVIII. Dienraščio XXX

KINŲ KOMUNISTAI NETRUKUS UŽIMSIA PEIPINGĄ, TIENTSINĄ

Kariniai žinovai Lemia, jog Liaudies Armija su Tų Miestų Užėmimu Užvaldys ir Visą Šiaurinę Kiniją

Keleivis tikrai įsimylėjo j Churchillą. Tik jis vienas buvęs išmintingas karo vadas ir diplomatas. Jis dar didžiojo karo metu reikalavęs ruošti karui prieš Rusiją. Bet jo planus sugadinę generolas Eisenhoweris ir prezidentas Rooseveltas. Šitie vyrai tikėjo, kad su Tarybų Sąjunga reikės Amerikai ir kitiems kraštams sutilpti ir sugyventi tam pačiam pasaulyje.

Keleiviniai sutvėrimai visą išganyką mato naujame kare. Akiai jie tiki Churchillui ir visais, kurie šiandien pasaulį kursto prie naujos skerdynės.

Aną dieną vienas geras brooklynietis užėina Laisvės raštinę ir sako: Štai penkio dienraščio. Tai pasveikinimas su Kalėdomis ir Naujais Metais!

Išties mes tą svarbų reikalą esame pamiršę. Juk negali būti gražesnio ir vertesnio sveikinimo, kaip sveikinimas savo laikraščio. Kiekvienas desėtkus dolerių praleidžia me sveikinimais su dovano mis asmenų, už ką dar ne visada sveikinamieji esti dėkingi, tuo tarpu dolerių kitu pasveikinimas Laisvei patarnautų tikrai garbingam reikalui.

Dar keletą dienų iki Naujų Metų turime. Nepadarysite klaidos, jeigu nors kad ir su nedidele auka pasveikinsite savo dienraštį.

Ir vėl mus pradėjo gąsdinti mokyti profesoriai. Pagal straipsnį pereinio pirmadienio Laisvės "Ivairumų" puslapyje, visur oras pradės šilti ir šilti, pakol beveik visur turėsime Floridos klimatą. Bet kas paskui? Paskui pradės eiti šaltyn ir šaltyn, pakol užgrius ant mūsų ledų gadytė. Kur tada dingsime?

Mūsų laimė tik tame, kad mes tos gadytės veikiausia nebesulauksime. Profesoriai sako, kad ji ateis tik už penketo desėtkų tūkstančių metų! O kas gi mūsų norėtų taip baisiai ilgai gyventi?

Tuo tarpu sniego jau sulaukėme ir turime daug bėdos. Per visą pereiną sekmadienį sniegas virsė vėjo šūko ir visiška sugadino Brooklyn Moterų Klubą gražų parėngimą. Žmonės sėdėjo namie, bijodami, kaip geri lietuviai sako, ir nosį laukan iškišti.

Per daug jau mes esame išlepinti. Tas sniegas nebuvo toks bausis, kaip atrodė. Lauke buvo labai gražu: visur švelnu, balta, malonu. Man prisiminė Lietuvos laikai. Atsimenu, 1945-6 metų žiemą vieną dieną panašiai sniegas apvertė Tarybų Lietuvos sostinę Vilnių. Bet Vilniaus žmonės nebijojo eiti laukan. Vilniaus gatvėse buvo dar daugiau žmonių, negu paprastomis dienomis.

Tačiau neapsimoka verkėti dėl "palieto pieno." Mūsų geriosios draugės tokį pat Kultūros Centro naudai parėngimą ruošia ateinantį sekmadienį, ant rytojaus po Kalėdų! Jos visur ir vėl pavaišins skaniai ir palinksmins gražiai.

Fašistinės Dirvos kolumnistas Dr. Dirmekis reikalauja nebesijuokti iš komunistų. Jis net sako skaitęs senąjį "Komunistų Manifestą." Markso ir Engelson prieš šimtą metų parašytą ir paskelbtą pasauliui. Jis ten suradęs, kad komunistai skelbia visam svetui revoliuciją!

(Tęsia 5-uo pusl.)

Nanking, Kinija. — Karinai žinovai čia supranta, jog komunistų vadovaujama kinų liaudies armija netrukus paims šiaurinius Kinijos didmiesčius. Senąją sostinę Peipingą ir fabrikinį miestą Tientsiną.

Čiang Kai-šeko tautininkai su tais miestais praras ir visą šiaurinę Kinijos ruožą nuo Peipingo iki Tangu, Tientsino uosto.

Liaudies armija kietai suveržė apgultus Peipingą ir Tientsiną tautininkus: eina ir prie Tangu apsupimo iš sausumos pusės.

Liaudininkai, be kitko, užėmė Čunliangčeng miestą, 13 mylių į rytus nuo Tientsino, ir 14 mylių nuo Tangu. Tautininkai jau grūdasi į laivus ir valtis, mėginami ištrukti iš Tangu.

Tautininkai Naikintojai

Generolo Fu Tso-ji tautininkai nugriovė daug namų už Peipingo sienų, esą, kad geriau būtų patį miesto centrą ginti nuo komunistų.

PHILA. VIESBUČIO
GAISRE SUDEGĖ 2

Philadelphia. — Per gaisrą Westminster Hotelyje, sudegė vienas vyras ir viena moteris. Keliolika asmenų apsvilo.

Washingtono Įsakymas
Lotyniškai Amerikai

Washington. — Jungtinių Valstijų valstybės departamentas įspėjo Vidurinės ir Pietinės Amerikos kraštus, kad jie sustabdytų perversmus, kuriais per keletą mėnesių buvo nugriautos valdžios keliuose Lotyniškosios Amerikos kraštuose.

Tokius perversmus padarė karininkų sukilimai Venesueloje, Peru, Paragvajui, Kosta Rikoj ir El Salvador.

Jungtinės Valstijos sako, toki išrinktų valdžių nuvertimai "grėsia viso amerikinio žemyno pastovumui."

3 Tarkininkai Sudarė Savo Komandantūrą Berlyne

Berlin. — Anglai-amerikonai ir francūzai sudarė "naują komandantūrą" savo užimtam vakariniam Berlyno ruožui.

Sovietai liepos 1 d. pasitraukė iš senosios keturių didžiųjų tarkininkų komandantūros — bendrosios karinės valdybos visam Berlynui. Jie kaltino anglius, amerikonus ir francūzus už nuolatinį laužymą laikinosios Berlyno konstitucijos, užgirtos 1946 metais.

ORAS.—Būsią giedrą.

Tūkstančiai žmonių liko be pastogės. Tautininkų kariuomenė viską plėšia iš gyventojų, kaip praneša amerikiniai korespondentai.

Susidarė draugija kovai prieš tautininkus, kaip miesto naikintojus.

Kariniai stebėtojai Nankinge lemia, jog komunistai — liaudininkai netrukus pasieks šiaurinius Yangtze upės krantus. Sostinė Nankingas stovi pietinėje tos upės pakrantėje.

Komunistai užėmė Kaoyu miestą, 63 mylios į šiaurės rytus nuo Nankingo, ir pasiekė Yangčovą, tikiai 18 mylių nuo Yangtze.

Vyras Nušovęs Moterį, Dukterį, Policininką ir Pradžęs Kitą Dukterį

Lucedale, Miss. — Policija ieško Murdocko Hintono, kaip keturių asmenų žmogžudžio. Jis namie nušovęs savo žmoną ir dvejų metų dukterį.

Kitą dukterį Gloria, 18 metų, nuėjo parvesti šerifą J. E. Nelsoną, kuomet tėvas grūmojo užmušti jos motiną. Atvažiavus šerifui automobilu su Gloria, tapo ir šerifas nušautas. Sovikas pabėgo šerifo automobiliu. Už 10 mylių buvo rastas sudužęs automobilis ir jame negyva Gloria su nulaužtu sprandu.

Kinijos Lėktuvo Nelaimė
Žuvo ir Qwent. Rooseveltas

Sanghai, Kinija. — Arti Hong Kongo sudužo amerikinis Kinijos oro linijų lėktuvas Skymaster C-54. Žuvo 33 asmenys, jų tarpe Qwentinas Rooseveltas, buvusiojo prezidento Theodoro Roosevelto anūkas, 29 metų amžiaus.

Qwentinas Rooseveltas buvo tos kinų lėktuvų korporacijos vice-pirmininkas.

Holandai Sakosi Vis Sumušą Indonezų

Batavia, Java. — Holandai užpuolikai skelbia, kad jie užėmė Soerakartą, antrą didžiausią Indonezijos respublikos miestą, Tjepoe žibalo centrą ir eilę kitų miestų Javos ir Sumatros salose.

Pasak holandų, tai rest jie užėmė Soekartą, antrą jėgę jų sulaukyti."

ŽŪT-BŪTINIS INDONEZŲ KOVA

Java. — Indonezų vadai šaukė savo tautiečius žūbūtiniai kovot prieš holandus ir viską sunaikint, kur holandai ateina, kad priešams nieko neliktų.

Amerika Sulaiko Marshallinius Statybos Darbus Kinijoje, kad Įrengimai Netektų Komunistam

Washington. — Sugrįžęs iš Kinijos, Paulius Hoffmannas, Marshallo plano administratorius, kalbėjosi su prez. Trumanu apie silpną Čiang Kai-šeko tautininkų valdžios padėtį tenai, nes kinų liaudininkų armija kerta vis naujus ir vis didesnius smūgius tautininkams.

Po pasikalbėjimo su prezidentu Hoffmannas pranešė, jog sustabdė statybos - at-

kūrimo darbus Kinijoje. Ties darbam buvo paskirta 70 milijonų dolerių iš Marshallo fondo. Už tuos pinigų būtų buvę atstatoma bei taisoma elektros fabrikai, geležinkeliai, tiltai, uostai, anglies ir metalų kasyklos ir kt.

Dabar tokie darbai ir pinigai jiems sustabdyti, kadangi liaudininkai gali paimti minimus fabrikus, kasyklas ir kitus įrengimus.

SOVIETAI KALTINA 3 TALKININKUS UŽ VOKIETIJOS ŠKALDYMĄ IR BERLYNO KRIZĘ

Berlin. — Sovietų Žinių Agentūra kaltino amerikonus, anglius ir francūzus, kad jie laužo Potsdamo sutartį dėl vienos demokratinės valdžios įkūrimo ištisai Vokietijai ir kursto karą ūpą prieš Sovietų Sąjungą. Sako:

Tuo tikslu anglai-amerikonai įsteigė savo Bizoniją, vakarinėje Vokietijoje; nu-

tarė neįleisti Sovietų Sąjungos į Ruhr srities tvarkymą, nusprendę įkurti atskirą vokiečių valstybę vakarinėje Vokietijoje ir įvedę atskirus savo pinigus ten ir vakarinėje Berlyno dalyje.

Jie taipgi tyčia iššaukė Berlyno krizę, kad galėtų dilginti karo nervus prieš Sovietus, sako Sovietų Žinių Agentūra.

TEISEJAS ĮSAKĖ TEISTI NEAMERIKINIO KOMITETO VADĄ KAIP VALDINIŲ SUKČIŲ

Washington. — Federalis teisėjas Henry Schweinhaut atmetė prašymą panaikinti kaltinimus prieš republikonų kongresmaną J. Parnell Thomasą. Schweinhaut įsakė pradėti teisimą prieš Thomasą ir buvusią jo sekretorę Heleną Campbell sausio 10 d., po naujųjų metų.

Parnell Thomas, kongresmanų Neamerikinės Veiklos Komiteto pirmininkas, yra įkaltintas, kad piniginiai apgaudinėjimo valdžią.

Kaltinimas sako: Thomas neva samdė raštininkes, būk reikalingas oficialiam jo darbui atlikti; bet viena to-

kia neva sekretorė buvo naudojama tik kambarių valymui ir lovų taisymui, o kitu vadinamą "raštininkę" tik vardai buvo vartojami. Valdžia joms čekiais mokėjo algas, o Parnell Thomas pasisavino tuos čekius.

Nė viena tariama "raštininkė" neatliko jokio oficialio darbo, surišto su kongresinimės Thomaso pareigomis.

Buvusioji Thomaso sekretorė Helena Campbell įkaltinta už samokslą, kad išvien su juo neteisėtai traukė pinigus iš valdžios iždo.

Valdiniai Šnipai Privedę Dugganą prie Savižudystės

New York. — Manoma, jog federalės valdžios slaptoji policija (FBI) ir kongresmanų Neamerikinės Veiklos Komiteto šnipai taip suardė nervus Laurence'ui Dugganui, kad privedė jį prie savižudystės.

Duggan, buvęs valstybės departamento pareigūnas Washington, išsoko (ar "iškrito") pro langą iš savo raštinės 16 aukšto žemyn pirmadienį, New Yorke.

FBI agentas Ed. Scheidt pripažino, kad jis su savo bendrais kvotė Dugganą pirm jo mirties.

Dugganą įkandžiai sekiojo ir Neamerikinio Komiteto šniukštai iš Washingtono.

būk Dugganas priklausęs pasakiškam "šnipų rateliui, kurie išdavinėję valdžios slaptybes Sovietams."

Dabar pats Chambers tautai užgindžio; sakė, kad jis niekuomet nebuvo suėjęs Dugganą ir niekada nebuvo įtaręs jį šnipinėjime.

Buvęs valstybės sekretoriaus pavaduotojas Sumner Welles išsitarė, kad Duggan gal tapo išstumtas pro langą ir nužudytas.

Welles ir Francis B. Sayre, buvęs Duggano viršininkas valstybės departamente, pareiškė, kad vėlonis buvo labai gerbiama ir ištikimas valdžios tarnautojas.

Per paskutinius dvejus metus Duggan buvo direktorius Tarptautinio Apšvietos Instituto, Rockefellerių palaikomos įstaigos. Jis gaudavo \$15,000 algos per metus.

AMERIKA ŠAUKIA TUOJ SUSTABDYTI KARĄ PRIEŠ INDONEZUS

Sovietai Reikalauja, kad Holandai Pasitrauktų iki Senųjų Linijų; Amerika Sulaikys Marshallo Paramą Holandijai

Paryžius, gruod. 22. — Amerikos delegatas Philip Jessup inėšė Jungtinių Tautų Saugumo Tarybai rezoliuciją, reikalaujančią, kad Holandija tuoju sustabdytų karo veiksmus prieš Indonezijos respubliką.

Pranešama, jog Sovietų atstovas Jakovas Malikas remia šią rezoliuciją, bet reikalauja, kad holandų kariuomenė pasitrauktų atgal iki tų linijų, nuo kurių pradėjo šį karą prieš respubliką.

Buvo pranešta, jog Amerika reikalauja kad holandai paleistų ir areštuotus Indonezijos valdininkus — pre-

zidentą Soekarno ir kitus. Jungtinių Tautų tarpininkavimo komisija atsiuntė kaltinimą iš Indonezijos prieš užpuolikus holandus. Komisija susideda iš Amerikos, Belgijos ir Australijos atstovų.

Ta komisija karčiai pasmerkė holandų pasaką, būk Indonezijos respublika planavus sutelkti dideles savo karines jėgas ir užpulti holandus kitą mėnesį.

Holandijos atstovas nusėkėjo, kad Saugumo Taryba, girdi, "neturi teisės" kištis į "ginčą" tarp holandų ir Indonezijos respublikų. Jis užreikšė:

— Holandai tęs karą, iki užims visą Indoneziją, "išsluos komunistus" iš tautinės indonezų valdžios ir atsteigs tvarką ištisai Indonezijoje.

(Tas holandų atstovas per akis meluoja, būk dešiniojo Indonezijos respublikos prezidento Soekarno valdžioje dar buvę komunistų. Pats Soekarno vedė išnaikinimo karą prieš komunistus. Holandai talkavo Soekarnui kare prieš komunistus ir kitus kairiuosius.)

Washington, gruod. 22. — Teigiama, kad Jungtinės Valstijos sulaikė Marshallo plano paramą Holandijai, iki holandai liausis kariavę prieš Indonezijos respubliką.

Būsiąs Sumtas Šnipas
Už Kreivą Priesaiką

New York. — Tikimasi, jog "kazionas" šnipas prieš komunistus George Hewitt, pagaliaus, bus areštuotas ir išduotas pergabenimui į Seattlę, Washington.

Ten Hewitt, liudydamas tyrinėjimų komitetui apie komunistų veiklą, taip nusimelavo, kad buvo įkaltintas už kreivą priesaiką, bet nuo arešto pabėgo į New Yorką.

New Yorko policijos departamentas vis nesutiko areštuot ir išduot teismui Hewittą, kaip reikalavo Seattlę apskrities prokuroras Lloyd Shorett. (Per paskutinius rinkimus Shorett išrinktas aukštesniojo teismo teisėju.)

Hewitt globojimas New Yorke, pagaliaus, pasidarė "per karštą bulvę" šio miesto policijos ir valdžios rankose; todėl jis noroms-noroms turės būti sumistas.

PRAŠO TRUMANUI \$200,000 ALGOS

Washington. — Demokratų kongresmanas J. D. Dingell siūlys, kad Kongresas pakeltų prezidentui reguliari algą iki \$100,000 per metus ir dar pridėtų \$100,000 išlaidoms.

LAISVĖ

LITHUANIAN DAILY, PUBLISHED BY
The Laisvė, Inc.

Every day except Sundays and Holidays
Established April 5, 1911

427 LORIMER STREET, BROOKLYN 6, N. Y. Tel. STag 2-3872

President, GEORGE KURAITIS; Sec.-Treasurer, NICK PAKALNISKIS
Editor, ROY MIZARA

SUBSCRIPTION RATES

United States, per year \$7.00 Canada and Brazil, per year \$8.00
United States, per 6 months \$3.75 Canada and Brazil, 6 months \$4.00
Brooklyn, N. Y., per year \$8.00 Foreign countries, per year \$9.00
Brooklyn, N. Y., per 6 months \$4.00 Foreign countries, 6 months \$4.50

Entered as second class matter March 11, 1924, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the Act of March 3, 1879.

Teisingas Sprendimas

Jungtinių Valstijų Aukščiausias Teismas pareiškė, kad jis neturįs teisės kištis į tarptautinio tribunolo sprendimą Japonijos karo kriminalistų byloje.

Kaip žinia, per virš vienerius metus Japonijoje tęsėsi japonų karo kriminalistų teismas, kurį sudarė vienuolika kraštų, jų tarpe Jungtinės Valstijos ir Tarybų Sąjunga. Tasai tarptautinis teismas surado kaltais visą eilę teisiamųjų. Tūlis iš jų nusmerkė pakarti, o kitus pasiūtė ilgiems metams kalėjimui. Teisiamieji buvo to verti, nes jie ruošė Japoniją agresyviai-karui, jie įtraukė Japoniją į karą, — jie yra, taigi, karo kriminalistai.

Daugelis žmonių, tame skaičiuje ir mes esame, mano, jog ne visi vyriausios karo kriminalistai buvo teisiami. Jie mano, kad turėjo būti teisistas ir nusmerkimas pakarti pats vyriausias kriminalistas, Japonijos imperatorius, kurio žinioje ir su kurio palaiminimu Tojo, Horta, Kimura ir kiti dirbo. Bet ne tame čia svarba.

Svarba tame, kad tūli pasmerkietieji kreipėsi į Jungtinių Valstijų Aukščiausiąjį Teismą, prašydami tarptautinio tribunolo sprendimą atvesti, su juo nesiskaityti.

Kada mūsų krašto Aukščiausias Teismas sutiko tą apeliaciją svarstyti, pasaulyje kilo visokių abejonių. Gerai, sakė žmonės, jeigu Amerikos teismas į šį reikalą įsikis, jeigu jis nepripažintų tarptautinio tribunolo sprendimo, tai kas bus? Tai bus bloga! Tai bus moralis karo kriminalistų laimėjimas, tai bus laimėjimas ne tik japoniškų karo kriminalistų, o ir vokiškų. Tai bus įrodymas, jog tokio dalyko, kaip tarptautinis tribunolas nėra ir negali būti.

Aišku, jeigu Amerika nepripažintų tarptautinio tribunolo karo kriminalistams bausti šiuo atveju, tai jo nepripažintų ir kitos kurios šalys, kitu atveju. Vadinasi, tai būtų pasitarnauta niekam daugiau, kaip žmonijos priešams, taikos priešams.

Praėjusį pirmadienį Aukščiausias Teismas paskelbė savo sprendimą tuo reikalu. Šeši teismo nariai prieš vieną pareiškė, kad jis, Aukščiausias Teismas, neturįs teisės kištis į tarptautinio tribunolo sprendimą. Tarptautinį Tribunalą sudarė vienuolika kraštų ir jis turįs pilną teisę daryti sprendimus pagal savo nuodžiūrą.

Tik vienas teismo narys, Murphy, pareiškė priešingą nuomonę. Teisėjas Rutledge savo nuomonės nepareiškė, o teisėjas Jackson atsisakė byloje visai dalyvauti, kadangi jis teisė Vokietijos karo kriminalistus.

Kaip ten bebūtų, šis mūsų Aukščiausiojo Teismo sprendimas tenka pasveikinti.

Anglijos Ketverių Metų Planas

Sir Stafford Cripps, Anglijos finansų ministras, paskelbė tam kraštui ketverių metų planą.

Einant tuo planu, Anglija, po ketverių metų pasieks savo prieškarinio gyvenimo lygį.

Per sekamus ketverius metus britų valdžia siūlo Anglijos darbo žmonėms sunkiai dirbti, mažai valgyti, atsisakyti nuo brangmenų, na, ir po ketverių metų atsistoti tokioje pozicijoje, kokiaje jie buvo prieš antrąjį pasaulinį karą!

Tai yra pesimistiškas, liūdnas pasiūlymas. Dar liūdniau jis bus sutiktas Britanijos darbo žmonių.

Atsiminkime, jog Britų salose šiandien ne visi gyvena skurdžiai, vargingai. Ne! Turtingas turtingu ir pasaulieka. Biednas, darbininkas, — dar biednesniu. Jo uždarbis mažas, jo gyvenimas labai sunkus, dikčiai aprietas. Jis dirba sunkiai, bet gauna skrumnią alga. Rytojus jam atrodo nei kiek nelengvesnis.

Ką visa tai reiškia?

Tai reiškia, jog Anglijos kapitalizmas taip išsieikvojo, kad jis šiandien nebegaali išbristi iš skolų, negali išeiti iš deficito. Darbių valdžia, deja, bando išgelbėti Anglijos kapitalizmą darbo žmonių lėšomis.

Anglai pamėgdžioja socialistinius kraštus. Jeigu T. Sąjunga gali paruošti penkerių metų planą, tai kodėl Anglija negali paruošti ketverių metų plano?

Taip, gali. Tačiau, skirtumas tarp šių šalių glūdi tame: T. Sąjunga — socialistinė šalis, su planingu ūkiu, su darbo žmonėmis, kurie žino, kad jie dirba sau. Anglija — kapitalistinė šalis, bankrutuojanti šalis, su anarchistiniais ūkiu ir su darbo žmonėmis, kurie žino, jog jų darbu naudojasi kapitalistai, jų išnaudotojai.

Tarybų Sąjungoje kiekvieną dieną darbo žmonių gyvenimas, taigi, gerėja, o Anglijos darbo žmonių gyvenimas stovi vietoje ir jis ten stovės net per ketveris metus.

T. Sąjungoje pasibūrėtas planas bus pravestas su perveršium, o Anglijoje, iš anksto galima sakyti, jis nebus pravestas, jis negali būti pravestas.

Kaip Anglijos, taip ir visos Vakarų Europos kapitalistinė sistema pradėjo braskėti ne šiandien, ne tuojau po karo. Ji pradėjo braskėti, irti, griūti tuojau po pirmojo pasaulinio karo. Ir jos niekas negalės išgelbėti. Gali būti paskirta desėtkai "Marshallo planų", gali kiekviena tu bankrutuojančių kraštų skelbti ilgiausius savo planus, jie neišgelbės padėties.

Tik nauja santvarka, tik socialistinė santvarka galėtų griežtai pakeisti gerojon darbo žmonių pusę tu kraštų gyvenimą. Bet tokiai atmainai stovi kelyje, priešinasi,

KAS KĄ RAŠO IR SAKO

ISTATYMAI IR ŽMONIŲ TEISĖS

Kas bando ginti ir pateisinti puolimą ant komunistų, tas, aišku, negali statyti nuosirdžių demokratijos šalininku. Visa paskutinių keleto dešėtų metų istorija įrodė, jog, kur įsigali teroras prieš komunistus, ten įsigali fašizmas. Taip buvo Lietuvoje, taip buvo Vokietijoje, Italijoje ir visoje eilėje kitų kraštų.

Panašiai dabar reakcija atakuoja Amerikoje komunistinį sąjudį. O tai reiškia pavojų Amerikos demokratijai. Dienraštis Vilnis rašo:

Konservatyvus, dažnai netgi reakcininkas, kolumnistas George Sokolsky piktinasi užpuolimu ant komunistų vado Robert Thompson. Sokolskis sako:

"Thompsonas yra uolus komunistas, svarbus narys Komunistų Partijoj. Bet tas neturėtų daryti įtakos į politiką, prokurorą ir teisimą. Čia yra pavojus ne komunistams, bet šalies įstatymams."

Sokolskis sako, leidžiant kriminaliai pūdinėti žmones tik dėl to, kad jų pažiūros kitokios, toleruojamas teroras, kuris ilgai bus naudojamas ir prieš bile oponentą.

Sokolskis taipgi sako, aplinkybės abiejų užpuolimų kelia nuodžiūrą, kad kas nors kėsinais nužudyti Thompsoną politiniams šmetimais. Atrodo, kad žudikus kas nors siuntė ar samdė.

Kaip žinoma, pirmiau padaryti pasikėsinimas nužudyti Thompsoną, paskui padarytas užpuolimas ant jo šeimos. Jo žmonos nebuvo namie, tai grąšinta kriminaliu elgesiu su jo dukrele. Antro užpuolimo kaltininkas

suimtas, bet jo baudimas delsimas ir matos pastangos jį paleisti. Užpuolikas yra privatinis detektyvas, turėjęs ryšio su policija ir valdžios įstaigomis.

Be Sokolskio, ir keletas kitų kolumnistų ir komentatorių jau susirūpino vis daugiau pasireiškiančiu politiniu chuliganizmu, kuris visai tolygus nacių pūdinėjimams komunistų ir kitų savo priešių pirma Hitlerio įsigalėjimo.

Prieš tai reikia kovoti.

"PASKUTINIO SŪDO DIENA"

Klerikalų Amerikoje Dr. Baliūnas beveik išdavė mirties dekretą visai šiai kapitalistinė sistemai. Jis rašo:

Gyvename nepaprastą moralinio sukrinkimo amžių. Melas, neapykantos kurstymas, išnaudojimas — tai šių dienų žmonijos kasdieninė duona. Tai viešojo gyvenimo moralė. Dar labiau sukrinkus šiandieną yra privatus gyvenimo moralė. Girtuokliavimas, paleistuvystė, šeimų sukrinkimas — tai šių dienų žmogaus kasdieniniai dalykai. Šitie šių dienų žmogaus ir šių dienų žmonijos "kasdieniniai dalykai" kėsinais sunaikinti pasaulį. Europą jie pavertė griuvėsiais, Aziją — chaosu, o Amerikos kontinentą stato bandymams. Pasaulis pavojuje. (Am., gr. 17 d.)

Vadinasi, turime visų galų suirimą. Bet vietoj kovoti tas sąlygas, kurios prie to katastrofos žmonių privedė, šis mokyklas nemokša reikalauja grįžti į praeitį ir vėl iš naujo pradėti kelią — ir tokią pat katastrofą ateityje.

Už visas šių dienų nelaimes jis apkaltina "bedievybę" ir visus tikinčiuosius šaukia kovon prieš ją. Bet

"Žalgirio" Darbininkų Naujųjų Metų Sveikinimas Amerikiečiams

Labai džiaugiuos proga pasveikinti Jus, brangūs tėvyniečiai, su Naujaisiais Metais ir siunčiu Jums geriausiu linkėjimų savo ir visų kitų "Žalgirio" gamyklos darbininkų vardu.

Tokių gamyklų, kaip mūsų staklių statybos gamykla "Žalgiris", buržuazinėje Lietuvoje nebuvo. Šita gamykla, kaip ir daugelis kitų, pastatyta Tarybų valdžios. Prieš metus mūsų kolektyvas pagamino pirmąją produkciją, o metinę programą įvykdė lapkričio mėnesio 7 dienai, t. y. prieš nustatytą terminą. 1949 metų sąskaiton mes jau davėme šaliai nemažą viršumplaninę produkciją.

Mūsų gamykloje yra daug gamybos pirmūnų, išdirbančių per permainą po dvi ir net po tris normas. Aš kasdien duodu po 1.5 — 2 normas. Bet mano karščiausias noras 1949 metais pasivyti draugą Gelžauską, kuris kasdien išdirba apie 3 normas.

Prieš karą neturėjau nei nuolatinio darbo nei specialybės. Išvijos iš Lietu-

vos hitlerin. okupantus, aš stojau dirbti į naują statomą gamyklą "Žalgiris". Čia buvo organizuota eilė kursų, kuriuose mes mokė geriausieji specialistai, atvažiavę iš broliško respublikų. Jų dėka, aš ir dar 120 darbininkų įsigijom specialybę ir dabar esame kvalifikuoti specialistai. Mes visi dirbame su didžiuliu entuziazmu, nes puikiai suprantame, jog dirbame ne kapitalistams, o patys sau. Materialiniai esame gerai aprūpinę. Visi darbininkai, turį šeimas, gavo gerus butus, o nevedusiems darbininkams yra patogiai įrengtas bendrabutis. Prie gamyklos atdarytas puikus klubas, yra didelė skaitykla, valgykla.

Naujais — 1949 metais mes pasieksime dar didesnius laimėjimus. Siųsdami linkėjimus Naujųjų Metų proga mes, "Žalgirio" gamyklos darbininkai, iš visos širdies linkime Jums laimės ir sėkmės Jūsų asmeniniame bei visuomeniniame gyvenime.

S. Jaškevičius, gamyklos "Žalgiris" šaltkalvis-rinkėjas.

toki, kaip Attlee, kaip Bevinas, kaip Sir Stafford Cripps, ir kiti socialistai.

Jie dar galvoja apie naują karą, tretįjį karą, per kurį mano galėsią išgelbėti pranciją "laisvojo verslo" santvarką. Bet jie didžiai klysta taip manydami. Jei jie, išvien su Wall strytu, tokį karą suruošytų, tai, jam pasibaigus, kapitalizmo nebektų ne tik Vakarų Europoje, bet ir visame pasaulyje.

gi faktas yra, kad iki šiol pasaulį valdė tik tikintieji. Argi ne visi kraštai buvo pilni bažnyčių, cerkvių ir sinagogų? Argi ne visi pasaulio valdonai buvo paties Dievo santvarka?

Už dabartinį susmukimą ir už kapitalizmo pasėtas pasaulyje nelaimės kaltinti bedievybę šiandien gali tik tas, kuriam galvoje trūksta keleto lentų.

LAISVOJI SAKYKLA

TRUMPAI IR STORAI

Tūlas J. D. Sliakas užsigėdė apvalyti Laisvę nuo tarptautinių žodžių, tikiai nurodo tu žodžių kenksmingumą, o tarptautiniai žodžiai kenkia tikiai tiems, kurie jų reikšmės nesupranta. Tai kuo čia gali būti kalti Laisvės redaktoriai, jeigu kas nors ir ko nors nesupranta?

Ir štai Laisvėje iš gruodžio 14 d., šių metų, J. D. S. pristato net tris pagalbininkus, kurie taipgi esą priešinę tarptautiniams žodžiams. Tai maždaž bėda. Tokių nedaug, tik tai keturi. Bet kas atsitiktų, jeigu tokių "kovėnų" atsirastų kokie 4,000. Laisvės redaktoriai turėtų pasikrapštyti pakaušius, kaip čia dabar nuo tokios apgulos išsikulti.

O juk be tarptautiškų žodžių neįmanoma net ir korespondenciją parašyti, tai ką hekalbėti apie editorius, operetiskus bei moksliškų dalykus? Pavyzdžiui, korespondencija: buvo suruostas koncertas arba operetė, ten buvo dainų — dainavo tenoras, baritonas, altas, Kontr-altas, soprano ir net lyriškas soprano. Išskyrus žodžius "buvo," "dainavo," kiti visi tarptautiški arba svetimkalbiai. Beje, rodosi, J. D. S. neuždraudžia visus tarptautiškus žodžius, bet ir nenusako, kurie leistini. Pavyzdžiui, daktarą galima vadinti gydytoju, "advokatą" — gynėju, cibulį — svogūnu, kopūstą — basteriū, ir tt. Bet kaip sulietuvinti inžinierių, mašiną, radio, elektrą, televiziją, bombą ir atominę bombą?

Jeigu J. D. S. lengvai suvirškina virš minėtų žodžių lietuviškai, tai ir redaktoriai būtų ko paklausti ir pasimokyti. O be to tai tik bereikalingas zurėjimas ir tuščias laiko eikvojimas. Pasakiau "eikvojimas," tik kažin, ar lietuviškas? Mat, buvo V. Paukščio Laisvėje pareikšta, kad laikraštis be tarptautiškų žodžių, tai kaip višta be uodegos. O aš manau, kad reikalingas švarumas, gražumas, bet reikalingas ir svarbumas. Juk redaktorių pareiga šviesti, bet ne temdyti skaitytojus, ir tikiai jie, redaktoriai, daugiausiai žino kaip tarptautiškai, taip ir svetimkalbius žodžius, tai kodėl jie neturėtų teisės su tais žodžiais supažindinti ir skaitytojus? Juk, anot senųjų patarėlių, šiluma kaulų nelaužo, arba — ką žinai, ant pečių nenešioji.

Taigi, nesupranta, kodėl brolis J. D. Sliakas norėtų užduoti Laisvės redaktoriams tokią pakutą, kurios išpildyti jokiū būdu nėra galima?

Jaunas Senis.

Galima Būtų Susitart su Sovietais, sako Dulles

Paryžius. — John F. Dulles, Amerikos atstovas Jungt. Tautų seimui, pagaliaus, pareiškė, kad galima būtų ramiai išspręst ginčus tarp Amerikos ir Sovietų Sąjungos.

Žodis, į Kurį Turėtų Būti Atkreiptas Tuojauninis Dėmesys

Jungtinių Valstijų Komunistų Partijos vadų, — iš viso 12-kos, — teismas nusikirtas sekamų metų sausio 17 dienai.

Vienas iš tų 12-kos Carl Winter, šiomis dienomis išsiuntinėjo spaudai ilgoką, bet svarbų, didžiai reikšmingą straipsnį — pareiškimą šios bylos reikalu. Carl Winter yra Michigano valstijos Komunistų Partijos pirmininkas, p a s i ž y m ė jęs darbuotojas.

Savo pareiškime Winter nurodo, jog daugelis progresyvių Amerikos žmonių, net ir komunistų dalis, dar vis pilnai nesupranta šios bylos reikšmės, būsimojo teismo svarbos. Jie prijauna įkaltintiesiems komunistų vadams, tiesa, jie padeda žodžių ir ne vienas padeda finansiškai, tačiau jie kažin kaip turi tokią nuotaką: palauksime, — pamatysime, kaip viskas išeis.

Tokia nuomonė, sako straipsnio autorius, yra žalinga, tiesiog pavojinga. Reikia ne laukti ir pamatyti, bet darbuotis, kad pats teismas neįvyktų, kad jo visiškai nebūtų. Nes ši byla yra pirma tos rūšies byla, šis teismas bus pirmas tos rūšies teismas Amerikos istorijoje. O jeigu įvyks vienas teismas, tai, nesvarbu, kad jame gali būti kaltinamieji išteisinti, po to įvyks antras ir trečias tos rūšies teismai! Vadinasi, patsai precedentas yra pavojingas Amerikos žmonių pilietinėms laisvėms ir tas precedentas turi būti kovojamas.

Praeityje Amerikoje buvo, tiesa, suklastuotų bylų, baisių, bjaurių bylų, per kurias klautojamas paviko nubauti sau nepatinkamus žmones. Bet tos klasios buvo griežtai skirtingos nuo dabartinės klastos, pagal kurią siekiamasi įkalinti 12-ka komunistų.

Sakysime: Tom Mooney buvo nusmerkimas, — jis buvo nusmerkimas ryšium su pasamdyto provokatoriaus bombos padėjimu San Francisco už kariniamą parodą.

Sacco ir Vanzetti buvo nusmerkti mirti ir nužudyti, bet jų byloje buvo įmaišyta žmogžudystė, jiems primesta, klastingai primesta, bet primesta.

Bet čia, šioje byloje, valdžia neturi jokio, net ir suklastuoto, fakto, pagal kurį bent vienas iš šitų 12-kos būtų kaltinamas bent kokia me kriminalinio akto atlikime.

Šitie 12-ka buvo įkaltinti.

ti, suimti ir duodami teis-mui tik dėl to, kad jie yra komunistinės partijos vadai, kad jie įeina į josios Centro Komitetą.

Valdžia primeta komunistinei partijai "marksistinius - leninistinius principus, siekiančius nuversti ir sunaikinti Jungtinių Valstijų vyriausybę, jėga ir prievarta." Tai yra klasta, melas, nurodo rašytojas, toks melas, kokį kadaise buvo sugalvojusi caristinė valdžia Rusijoje Mendelio Beiliso byloje; skelbiant, būk žydai savo velykoms naudoti krikščionių kraują.

Bet jeigu, pasiremiant šitokiu melu, mūsų krašte galima suruošti tokia byla, kokia ruošama 12-ka komunistų, tai jau savaime yra baisus skandalas, tai jau savaime yra įspėjimas Amerikos žmonėms, jog pas mus kyla didžiulis pavojus kiekvienam pažangėsniam žmogui, pavojus mūsų ker-tiniam civilinių laisvių akme-niui, Teisių Bilui.

"Net jeigu mus ir išteisins", rašo Carl Winter, "tokia teismo įvykimas pats savaime yra kriminalystė prieš liaudį... Išteisindamas, teismas nesakys, jog pats įkaltinamas buvo suklastuotas. Jis nesakys, jog ši byla niekad nepriklausė teismui. Teismas pasakys: nėra užtenkamai įrodymų prieš teisiamuosius.

"Ant rytojaus, pasiremiant šiuo legaliu precedentu, kiti piliečiai galės būti į teismą traukiami dėl jų politinių pažiūrų. Kaltintojai galės pasakyti, 'Mes atlikusime geresnį darbą an-tru sykių.' Štai, kur glūdi tikras pavojus..."

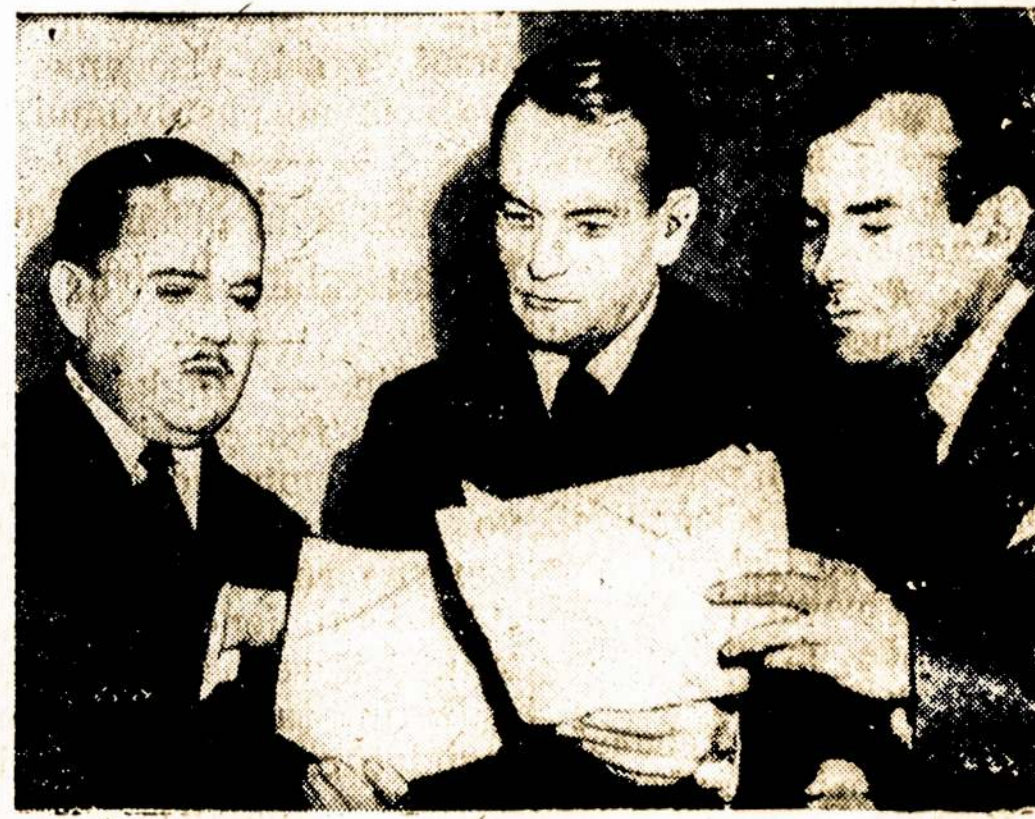
Kas daryti, kad šis teismas neįvyktų?

Rašytojas ragina Amerikos žmones pradėti dabar, tuojau, kampaniją, kurioje būtų pareikšta milijonų žmonių protestas prieš šį teismą. Jis primena netolimą praeitį, kaip Amerikos žmonių masės buvo įsijungusios į kovą prieš Mundt-Nixon bilių, siūlytą 80-tam Kongresui.

Sausio 17 ir 18 dd. įvyks didžiulis Amerikos žmonių žygis Washingtonan, ruošiamas Civil Rights' Kongress'o.

Be iki tai įvyks, Amerikos liaudis turėtų drąsiai ir vieningai pasakyti: išmesti iš teismo 12-kos komunistų vadų bylą, nes ši byla yra atsuktą ne prieš tą 12-ka asmenų, bet prieš milijonus Amerikos piliečių!

R. M.

Pareikšdamas, kad jo šalin buvo "išbriauta" sukilėlių, turinčių savo bazes kaimyniškoje Nicaragua'je, Costa Rica's ambasadorius Mario Esquivel (kairėje) įteikia savo skundą Jungtinių Valstijų atstovui Amerikos Valstybių Organizacijos Taryboje. Nacaragua's reikalų vedėjas Alfredo J. Sacasa (dešinėje) žiūri į skundą.

PASTABOS

Neseniai Čiang Kai-šekas skelbė, kad bėgiu trijų mėnesių jis sumuš liudininkų armiją. Bet dabar išrodo, kad per klaidą jis paskelbė ne savo, bet liudininkų planą, nes pastarieji Čiang Kai-šeką vadoja, ne duodami nei atsikvėpti...

Mat, ir Hitleris skelbė, kad rusus muša pagal planą, bet kuomet reikėjo bėgti iš Rusijos, tai jau bėgo ne pagal savo, bet pagal rusų planą. Taip ir jo bičiulis Čiang Kai-šekas elgiasi.

Iškilo didelis pumpkinų skandalas. Galimas daiktas, kad Neamerikinis Komitetas uždraus fermeriams pumpkinus auginti, kad sovietiniai „šnipai“ neturėtų kur paslėpti „išvogtų“ dokumentų.

Ir iš tikrųjų keisti tie sovietiniai „šnipai“. „Išvagia“ dokumentus, sukiša juos į fermerių pumpkinus ir pūdo per dešimtį metų, vietoj pasiųsti į Rusiją.

Mes taip nesielgiame ir svetimų šalių dokumentų nevagiame. Kada mums reikėjo sužinoti Čechoslovakijos slapstus dokumentus, tai mūsų kariuomenės ginkluoti vyrai nuvažiavo į Čechoslovakiją, suėmė slapstus dokumentus, sargybą, išsivežė visus dokumentus, juos peržūrėjo, kuriuos reikėjo, nusifotografavo, o paskui vėl sugrąžino ir dar persipašė Čechoslovakijos valdžiai.

Kitaip sakant, mes pasiėgėme „švariai ir demokratiškai“.

Jeigu tūli pumpkinin. šnipų gaudytojai turėtų nors tiek proto, kiek turi tie biedni pumpkinai, tai jie taip isteriškai nerėkaučių apie pumpkininį šalį pavojų...

New Yorko miesto teisėjai pareikalavo daugiau algos. Dabar jie gauna \$17,500 į metus, bet reikalauja \$23,000. Kažin ar ir jie paskelbs streiką, jeigu jų reikalavimo miesto taryba neišpildys? O gal ir tarpe teisėjų atsirado komunistų? Neamerikinis Komitetas turėtų pradėti tyrinėti...

Popiežius palaimino diktatorių Franco ir jo fašistinę valdžią.

Dabar Ispanijos fašistinė valdžia smaugs darbininkiską judėjimą ne griešnomis fašistinėmis rankomis, bet popiežiaus palaimintomis, šventomis...

Jungtinių Valstijų valdžia visais garais stiprina Angliją, duoda jai bilionus dolerių. O Anglija, savo keliu, vaizbinėja su Sovietų Sąjunga. Ir dabar padarė sutartį pristatyti Sovietų Sąjungai už 22 milijonus elektrikos srityje visokių mašinų.

Pasirodo, kad nėra to blogo, kas Sovietų Sąjungai neišeitų ant gero...

Spauda ir per radiją vis daugiau ir daugiau rėkia, kad Neamerikinis Komitetas suranda naujų išvogių slaptuose dokumentuose. Pirmiausiai turėtų išraviduoti visus šalį esančius pumpkinus, nes kartais gali būti „išvogtų“ atostigų bombų ir juose paslėptų.

Senovės posakis yra, kad žąsys didžiūojasi, jog jų pranokėjai išgelbėjo Rymą. Atėtyje Amerikos pumpkinai galės didžiūotis, kad jų pranokėjai išgelbėjo šalį nuo priešų...

Berlyno vakarinėje dalyje iki šiol skaitėsi miesto taryb. garbės nariais Herman Goering, Joseph Goebbels, Adolf Hitler, Wilhelm Frick ir kiti aukštieji nacių vadai. Dabar, pareikalavus kairiesiems socialistams, kaip praneša „New York Times“, pastarieji keturi išbraukti iš garbės narių surašo, bet kiti palikti ir jų tarpe pasiliko nacių gimdytojas, buvęs Vokietijos prezidentas, Paul von Hindenburg.

Veikiausiai miesto taryba laukia, kada jų vadas Hitleris iš numirusių prisikels ir vėl taryboje garbės narių tarpe bus... O kad Hitleris gali iš numirusių prisikelti, aš tam tikiu.

V. Paukštys.

Komitetas for a Democratic Far Eastern Policy išaukė pikieto demonstraciją prie Kinijos konsulato, New York, tikslu paraginti prezidentą Trumaną pasiųsti Čiang Kai-šekienę atgal pas vyrą. Kinijos liudies armijos mōjai tą poną nusodinti nuo diktatoriaus sosto. Ji atvyko į Jungtines Valstijas gauti nuo Dėdės Samo daugiau milijonų dolerių palaikymui Kinijoje karo ir jos vyro galios. J vakarus nuo Broadway.

Naujo Gyvenimo Aušra Lietuvoje

Rašo Jonas Šimkus, Lietuvos Rašytojų Sąjogos Pirmininkas.

Palyginti nedaug laiko tepraėjo nuo tos dienos, kai Lietuvos darbo žmonės įstojo TSRS brolišku tautų šeimone. Tačiau kaip pasikeitė mūsų respublikos išvaizda! Senoj lietuvių žemėj darbo žmonės stato nuostabius socializmo rūmus, kurių negalės sugriauti jokios juodos reakcijos jėgos.

Tautos rūsti kovos mokykla. Mūsų tauta išėjo rūsčią kovos mokyklą. Niekados nepamiršti visa to, ką teko pergyventi po fašistinių, smetoninių jungų. Buržuazinė Lietuva buvo lyg sena užsistovėjusi kūdra. Ji knibždėte knibždėjo siurbėlėmis, kurios čiulpė darbininkų kraują, tuko jų katorginio darbo sąskaiton.

Buržuazinės Lietuvos fašistiniai pakalikai visokių būdais nesiliovė gyre pūvančią Vakarų kultūrą. Paauganti karta nuo pat mažens buvo nuodijama viduramžių prietarų ir nacionalizmo nuodais. Tautos sielą kankino gausingi vienuolių ordinaai ir vienuolinai, tūkstančiai kunigų ir Vatikano agentų. Krašte siautė skurdas. Gelbėdamiesi nuo nedarbo dešimtys tūkstančių lietuvių ieškojo prieglaudos už gimtojo krašto ribų, tolimoj Brazilijoje, kur vėl patekdavo į žiaurią jungą, į plantatorių vergovę.

Darbininkiškos kilmės inteligentijos būklė

Skurdus buvo gyvenimas ir tos mūsų inteligentijos dalies, kuri buvo kilusi iš darbo liudies. Dirbančiųjų vaikams tekdavo nugalėti neapsakomus sunkumus ir vargus, kad galėtų mokytis, kad baigtų mokytojų seminariją. Bet štai pagaliau, per neapsakomas aukas — karšta svajonė įgyvendinta, seminarija baigta. Ko galėjo tikėtis jaunas mokytojas ateityje? Vis tos pačios skurdžios dalies. Su ašaromis akyse jis išmelsdavo sau darbą, sutikdamas su pačiomis skurdžiausiomis sąlygomis, ir visą gyvenimą bijojo netekti vietos, nuolat už menkiausia pažū-progresyvumą katalikų kunigų terorizuojami. Aš

damis ne mirties bausmių, ne kalėjimų, ne kankinimų, ne stovyklų ryžtingai kovojau su smetonine diktatūra, keldami kovai plačiasias miesto ir kaimo darbo žmonių mases. It saulės spindulys prasiskverbdo į liudį šviesa iš Rytų. Lietuvių kompartijos organas reikalings. Laukšas taip ir negalėjo sau rasti darbo savo specialybėje.

Agronomas nuėjo pas buožę samdiniu, tačiau ir toji „laimė“ neilgaai trėturė! Buožė išsigando, kad mokyta bernas nesukirsinėj prieš jį darbininkų, nesukeltų jų protesto prieš sunkią dalį. Ir Bronius Laukšas vėl tapo bedarbiu. Jis buvo priverstas palikti tėvynę ir svetur ieškoti sau duonos.

Varguomenės likimas

Kaune, Šiauliuose, Panevėžyje ir kituose miestuose tūkstančiai bedarbių kasdieną beldėsi į burmistrų kabinetų duris, maldaudami sau darbo. Tačiau viskas buvo veltui. Burmistro įsakymu raita policija be pasigailėjimo gumėmis lazdomis sumušdavo žmones, išgainodavo bedarbių demonstracijas.

Tūkstančiai bežemių, mažžemių ir vidutinių valstiečių, negalėdami suvesti galų su galais, kas dieną vis giliau ir giliau grimsdavo į skolas. Jie buvo priversti užstatyti savo žemės sklypelius Žemės ūkio banko. Už metų dvejų, negalėdami sumokėti skolų, jie netekdavo savo žemės-maitintojos. Daugelis eidavo išmaldos prašyti. Kiti papildydavo miestuose bedarbių armiją arba emigruodavo Amerikon. Visai teisingai savo viename eilėraščių poetas V. Reimeris rašė, kad smetoninis žemės ūkio bankas būtų paskendęs darbo valstiečių ašarose, jei tas ašaras būtų galima surinkti.

Liaudies valia tapo nepalaužta

Daugiau kaip 20 metų lietuvių tauta vargo ir kenčia. Buržuazinės valdžios junga. Bet fašistams nepavyko sulaužyti josios valią. Lietuvos komunistai nebijo-

Perskaičius 'Viduramžių Istoriją'

Skaitai šią knygą, taip ir matai - jauti per visą ją, per tuos šimtmečius besitęsiančią, it raudonu siūlu, tą ilgą ir žiatiurią kovą už būvį, už gyvenimą, tarpe dviejų grupių — klasių žmonių, iki pat šių laikų.

Cia matai - jauti, kaip kilo ir griuvo visuose pasaulio kampuose didžios valstybės ir dinastijos. Cia matai taip pat ir žmonių dvasinį kultą, religijų atsiradimą ir jų žlugimą, baisius karus, besitęsčius kitus per dešėkus metų, kur buvo išudyta milijonų lijonai žmonių ir išlieta milijos jūros kraujo, — o vis dėl kitų tai naudos...

Žmonės, — anų laikų vergai, baudžiauninkai, vėliau darbininkai, — ieškodami išieties iš vargo, bado, sekė įvairius karvedžius, kurie buvo veidmainiai, lankstaus liežuviu, žadėjo vergams geresnį, šviesesnį gyvenimą. Vargšai patikėjo jiems, sekė juos ir ėjo užkariauti kitas tautas. Užkariaudavo didžiausius plotus žemių, apskelbdavo savo karvedį karaliumi ir t.t.

Naujas karalius iš sykiu numetė šokių tokių trupinių nuo savo stalo savo kariams, — palengvino šiek tiek anų vargingą gyvenimą, bet neimdavo daug laiko, kol jų karalius išsprūdavo, — suponėdavo, susidėdavo su esančiais ir buvusiais ponais ir palengva vėl ėmė spausti — išnaudoti dar taip neseniai buvusius savo geradarius, kurie, savo gyvybėmis ir krauju įsteigė jam karalystę...

Vargdieniai, vėl papuolę į vergiją, laukė, tikėjosi iš kur nors kokios pagalbos, kokios nors išieties iš vargo ir skurdo. Vieni laukė naujų karvedžių, vildamiesi, kad kada nors atsirastų teisingas žmogus — karvedys, kuris nebeapgaus jų — varguolių, kaip iki šiol kad buvo. Jie seks jį, nukariaus kitas tautas, įsteigs didžią valstybę, kur laimingai visi gyvens...

Deja, jie tokio vado taip ir nesulaukė, per visus tuos ilgus šimtmečius — iki pat šių dienų, nors jie sekė šimtus, o gal ir tūkstančius skirtingų karalių, karvedžių, vadų, skirtingų formų — sistemų, mokslų bei partijų. O darbo žmonės vis buvo ir tebėra pavergti ponų klasės ir šiandieną.

Popiežių — bažnyčios įtaka žmonėms

Tai laikais popiežiai su visa savo bažnyčia turėjo didelę galią žmonėse, — verguose. Mat, žmonės, negaudami jokio palengvinimo per taip vadinamus svietiškus valdonus, vylėsi, gal gi per dvasiškus valdonus gaus kokį palengvinimą; juk popiežiai, kardinolai, vyskupai ir kunigai mokina: 5-tas, neužmušk, taika ir ramybė ant žemės geros valios žmonėms, nuo karo, bado ir ugnies išgelbėk mus viešpatie...

Vargdieniai milijonais ėjo į popiežių surengtus religinius karus, kurių kiti tęsėsi po kelias dešimtis metų (prieš senovės lietuvių kryžiuočių karai irgi buvo popiežių remiami), užkariaudami popiežiams didžiasias valdžias. Popiežių palociai, bažnyčios blizgėjo aukse ir perluose, o darbo žmonės vis vilko tą patį pusbaigį gyvenimą. O bažnyčios valdonai vis tebe mokino

vargšus: nekraukite turtų čia ant žemės, kuriuos kandydys ėda; greičiau kupranugaris išlys per adatos ausį, negu turėsiu į dangaus karalystę. O apie vargdienių vargą, skurdą, taip ir pamiršdavo, lygiai taip, kaip ir svietiškieji valdonai, kol vargdieniai, neapkeldami savo vargano gyvenimo, nesukildavo ir prieš bažnytinius valdonus.

Pagaliam karaliai ir popiežius pajuto, kad jiems nėra reikalo tarp savęs kariauti, ko gero, dar vergai susiorganizavę gali abejus pasiųsti šunims šėko pliausti, o patys valdytis be karalių ir popiežių. Abieji pavojų aiškiai suprato ir susitarė: Karalius bus svietiška valdžia, o popiežius — dvasiška ir taip abu, gelbėdami vienas antram, palaikys vergus vergijoje — priekurs juos vergauti ir turtus krauti taip, kad visko bus gana, tiek karaliui ir visai jo šalkai — išnautas tautas. Užkariaudavo didžiausius plotus žemių, apskelbdavo savo karvedį karaliumi ir t.t.

Ir ką gi. Jiems gerai sekosi; svietiškos valdžios moka geras algas bažnyčios valdonams, duoda visokias lengvatas bažnyčiai, be to, bažnyčios tarnai turi visokių privilegijas — visokių būdais kaip tik gali išsukti iš žmonių pinigų dėl dūšios ir Dievo reikalo, o bažnyčia, iš savo pusės, visokiais būdais padeda valdžiai palaikyti pavergtais darbo žmones.

Ir taip jiems sekasi iki pat mūsų dienų ir mūsų dienose. Tik žiūrėkime, kaip stropiai ir neatlaidžiai tie du aparatai valdo ir laiko pavergę darbo žmones! Kiek jie priplepa apie žmogaus teises, laisvę, gerovę, dorovę ir demokratiją, o kaip bauriai ir žiauriai neleidžia darbo žmonėms ištrukti iš tos vergijos, kurioje jie yra per amžius!...

Svietiškosios valdžios stato prieš tuos savo vergus visus didžiausias ir moderniausias kanuoles ir kišius, ilgus amžius, bet neatrudo, kad jiems bepavyks apgauti šį sykį. Turėkime viltį, kad šį sykį darbo žmonės laimės! J. D. Sliukas.

London. — Skaičiuojama, kad Marshallo planas vakarinei Europai lėšuos po bilioną dolerių daugiau per metus, negu skyrė Jungt. Valstijų Kongresas.

Daugiau Aukų Bylos Vedimui

Ir vėl gavome pluoštelį aukų ieškojimui teisybės teisme. Aukavo sekami:

J. Stasiunas, Muskegan, Mich.	\$ 5.00
V. Zilinskas, Richmond Hill, N. Y.	5.00
LDS 65 kp., Kenosha, Wis.	19.00
J. ir M. Smitai, Bethlehem, Conn.	5.00
Bayonne, N. J.: Draugas	10.00
" V. Barštis	5.00
" A. Lukaitis	3.00
" J. Mockevičius	2.00
" J. Cepinskas	2.00
" J. Kirmelas	2.00
" A. Banelis	2.00
" W. Česnauskas	2.00
" P. Janiūnas	2.00
" J. Survilas	1.00
" J. Matušaitis	1.00
" A. Pocius	1.00

Visais reikalais rašykite: LITHUANIAN BUILDING CORPORATION, 110-06 Atlantic Ave., Richmond Hill-19, N. Y.

3 pusl. — Laisvė (Liberty, Lith. Daily) — Ketr., Grud. 23, 1948

Parašė K. Simonovas

Vertė J. Tornau

DIENOS ir NAKTYS

10—1—48

APYSAKA

—70—

• (Tąsa)

Kai Saburovas grįžo iš Koniukovo (o tas buvo jau paryčius), Vaninas buvo kuopoje, o Maslenikovas sėdėjo prie stalo, nors darbo jis neturėjo ir drąsiai galėjo eiti miegoti. Naktį jis sakė Saburovui, kad eis su juo pas Koniukovą. Saburovas griežtai pasipriešino, teko pasilikti. Dabar Maslenikovas sėdėjo ir jaudinosi. Nors buvo visiškai aišku, kad Saburovo jis negali nei apginti, nei pridengti nuo skvevdros ar kulkos, bet būti šalia jo tomis dienomis Maslenikovo sie-lai pasidarė būtina.

Saburovas tylomis linkelėje Maslenikovui ir taip pat tylomis, nusitraukęs batus ir palaidinę, atsigulė ant lovos.

— Norite rūkyti? — paklausė Maslenikovas.

— Noriu.

Maslenikovas pratiesė tabokinę su tabaka.

Saburovas susisuko suktinę ir užsirūkė. Jis pastebėjo ir įvertino švelnų ir brangų tylėjimą, kurio laikėsi Maslenikovas, — tikro draugo tylumą. Maslenikovas nieko jo neklausinėjo, niekuo neguodė ir kartu savo tyliu buvimu visą laiką ir gaudžiai jam priminė, jog jis ne vienas su savo sielvartu.

Ir dabar, tylomis sėdėdamas šalia Maslenikovo, Saburovas staiga pajuto švelnumą šitam berniukui ir jis malonumu pagalvojo, kad po karo jiedu susitiks kur nors visai toli nuo čia ir visai nepanašiamame name, visai kitaip apsirengę ir prisimins viską, kas dėjosi šioje žeminėje, po penkeriomis rąstų eilėmis, šiuose apkasuose, po smulkiu dulksnojančiu sniegu. Ir jiems pasirodys mieli ir šie skardiniai puodukai, ir šios stalingradietiškos lempos „katiušos“, ir visa ši neįjauki apkasų butis, ir net patys pavojai, kurie tada jau bus praityje. Jis atsisėdo ant lovos, ranka pasiekė Maslenikovą ir, stipriai jį apkabinęs, pritraukė prie savęs.

— Mišenka!

— Ką? — paklausė Maslenikovas.

— Nieko... Nieko. Pasimatyšime mudu kada nors — bus ko prisiminti, taip?

— Žinoma. Prisiminsime, kad štai mudu lapkričio aštuonioliką sėdėjome prie geležinės krosnelės ir rūkėme machorką.

Lapkričio aštuonioliką? — nustebo Saburovas. — Argi šiandien lapkričio aštuonioliką?

— Taip.

— Tai keista, aš visai užmiršau.

— O kas?

— Juk šiandien man, vadinasi, kaip tik trisdešimt metų.

— Nejat trisdešimt? — paklausė Maslenikovas, kuriam atrodė, kad trisdešimt metų, — tai labai daug.

— Trisdešimt, Mišenka, trisdešimt, — pakartojo Saburovas.

— Kaip mes atžymėsime gimimo dieną? — paklausė Maslenikovas.

— Kaip? — pasakė Saburovas. — O štai kaip: pasėdėsime, patylėsime...

Saburovas sėdėjo ant lovos, leido vieną po kito dūmų ratukus... Štai jam trisdešimt metų, ir štai jis sėdi čia blindažė, ir jis po viso, kas jau septyniasdešimt dienų dėjosi aplinkui, vis dėlto sulaukė savo trisdešimt metų, o Anios nebuvo ir nežinia — ar ji gyva... Jis ilgai taip sėdėjo ir tylėjo. Paskui atsigulė ant lovos ir staiga, beveik iš karto, netikėtai užmigo, nukoręs nuo lovos ranką su joje sugniaužta užgesusia suktine.

Jis miegojo valandą, gal pusantros. Kai jį pažadino telefonistas, buvo visai tamsu, per įkypai blindažo sienoje įkastą dvylikos colių vamzį, atstojusį langą, dar nesimatė aušros nė ženklų. Šlepsėdamas basomis kojomis grindų žeme, Saburovas priėjo prie telefono.

— Kapitonas Saburovas klausio.

— Kalba Procenko. Tu ką, miegi?

— Taip, tikrai, miegojau.

— Na, tai greičiau kelk, išeik laukan ir pasiklausyk, — Procenko balse girdėjosi susijaudinimas.

— O kas, drauge generole?

— Nieko, paskui man paskambinsi. Praneši, girdėjai ar ne. Ir savuosius ten pažadink, tegul klausosi.

Saburovas pažūrėjo į laikrodį: buvo

ryto šešta. Jis skubiai užsitraukė batus ir, neužsivilkęs palaidinės, vienmarškinis išsoko laukan.

Laikas nuo šeštos iki septintos ryto paprastai būdavo didžiausios tylos laikas. Kartais per 15 — 20 minučių nei iš vienos, nei iš antros pusės nepasigirdavo nė vienos artilerijos salvės, nebent tik kur nors trinkelėdavo pavienis šautuvo šūvis, ar kurčiai toluomoje pliaukštelėdavo atsitiktinė mina.

Kai Saburovas išbėgo iš blindažo, krito stambus sniegas, ir per keletą žingsnių viską slėpė jo dangą. Jis pagalvojo, kad reikia sustiprinti apsaugą. Po netikėto Procenko skambučio jis dabar laukė kažko ypatingo. Tuo tarpu nieko nesigirdėjo. Buvo šalta, sniegas krito jam už atsegtos marškinių apykaklės. Saburovas taip pastovėjo minutę ar dvi, kol nugirdo tolimą nenutrūkstamą dundėjimą. Dundesys girdėjosi dešinėje, šiaurėje. Šaudė toli, už 30 — 40 kilometrų nuo čia. Bet sprendžiant iš to, kad šis garas vis dėlto girdėjosi ir, nors buvo toks nutolis, smarkiai drebbino žemę, jautėsi, kad ten, kur jis gimsta, sniegas krito jam už atsegtos marškinių apykaklės. Saburovas taip pastovėjo minutę ar dvi, kol nugirdo tolimą nenutrūkstamą dundėjimą. Dundesys girdėjosi dešinėje, šiaurėje. Šaudė toli, už 30 — 40 kilometrų nuo čia. Bet sprendžiant iš to, kad šis garas vis dėlto girdėjosi ir, nors buvo toks nutolis, smarkiai drebbino žemę, jautėsi, kad ten, kur jis gimsta, sniegas krito jam už atsegtos marškinių apykaklės. Saburovas jau nebeįjaukė šalčio ir, toliau įsiklausydamas, tik retkarčiais nubraukdamas ranka kritusias ant blakstienų snai-ges.

— „Nejau tai tas pats?“ pagalvojo Saburovas ir atsisuko į šalia stovėjusį automatininką.

— Tu ką nors girdi?

— O kaip, drauge kapitone. Girdžiu. Mūsiškė muša.

— Kodėl tu manai, kad mūsiškė?

— Iš balso girdėti.

— Ir seniai tas?

— Tai jau kokią valandą girdisi. Ir vis netilsta.

Saburovas skubiai sugrįžo į blindažą ir papurtė iš pradžių Maslenikovą, o paskui neseniai iš kuopos grįžusį, su batais ir miline miegojusį Vaniną.

— Kelkite, kelkite! — ištarė Saburovas tokiu pat susijaudinusi balsu, kokių prieš penkias minutes su juo kalbėjo Procenko.

— Kas, kas atsitiko? — audamasis batus, paklausė Maslenikovas.

— Eikite į viršų, pasiklausykite.

Kai jie išėjo, Saburovas įsakė telefonistui sujungti jį su Procenko.

— Klausau, — pasigirdo Procenko balsas.

— Drauge generole, pranešu: girdėjau!

— A! Visi girdėjo. Aš visus išbudinai. Prasidėjo, mielasai, prasidėjo! Dar aš pamatysiu savo gimtąją Ukrainą, dar aš pastovėsiu Vladimiro kalnely Kijeve. Suprantai?

— Suprantu, — pasakė Saburovas.

Kiek Saburovas atsiminė, Procenko beveik niekad nei vakarų fronte, nei prie Voronežo, nei čia neminėdavo savo brangiosios Ukrainos ir nemėgdavo, kai prie jo apie ją kalbėdavo, — tai buvo jo skaudama vieta. Ir štai dabar jis pats prabilo.

— Aš jau ketvirta naktis paryčiu iš-einu, klausaus, ar neprisidėda, — prispažino generolas. — Mūsiškiai mėgsta pradėti prieš aušrą. Tad aš ir nemiego-davau: vis išeidavau ir klausydavau. Šiandien išėjau, o ji jau pradėjo koncertą... Gerai girdėti, Saburovai?

— Gerai, drauge generole.

— Oficialaus pranešimo iš armijos štabo aš dar neturiu. Neskubėk žmonėms skelbti. O tarp kitko, ką jiems bekalbėti. Patys išgirs, supras. Bet, bendrai, tu oficialiai neskubėk. Aš tuojau pasitarsiu su armijos vadu ir tau pranešiu.

Procenko padėjo ragelį.

Saburovas tiksliai nežinojo, kaip ir kur visa tai vyksta, bet, neabejodamas juto, kad prasidėjo. Nors tai prasidėjo tik prieš valandą, dabar jau nebegalėjai įsivaizduoti tolimesnio gyvenimo be šito tolimo didingo artilerijos puolimo dundėsio. Jis jau buvo sąmonėje, nepriklausomai nuo to, ar buvo girdėti šią sekundę, ar ne.

(Bus daugiau)

Jack London

Mėsos Gabalas

(Tąsa)

— Ką tu apie tai galvoji, Džimai?

Džimas valandėlę sumišo.

— Nieko! — atsakė jis.

Aš galvoju, kaip juokinga, kad jis — visos tas brangenybės laikė namie. O ko tu manęs klausai?

— Nieko. Aš taip pat labai tuo stebiuosi. Tai ir viskas.

Paskui vėl įsiviešpatavo tyl-la, retkarčiais pertraukiamą netikėto, tylaus ir nervingo Džimo kikenimo. Jis apstulbo, pamatęs ant stalo pažertus brili-jantus. Ne dėl to, kad jis būtų susižavėjęs jų grožiu. Jis niekaip negalėjo įsivaizduoti, kad jie patys savaime yra gražūs. Bet jo laki vaizduotė prieš gyvenimo džiaugsmus, kuriuos galima būtų nupirkti už šiuos briliantus, ir tie brangakmenių pažadai kurstė jo li-gūstos sielos ir išsigimusių kū-no norus bei geidulius. Iš šių žėrinčių briliantų savo vaiz-duotėje jis statė nuostabias or-gijų piliis, bet kartais pats nu-sigąsdavo to, apie ką galvojo. Tada jis nusijuokdavo. Bet vi-sa tat buvo per daug fantasti-ka, kad būtų realu. O tuo tar-pu briliantai, gulėdami prieš jį ant stalo, žėrėjo ir kurstė jo aistrą, ir jis vėl nusijuokė.

— Aš manau, būtų geriau, jei mes juos suskaiciuotumėm, — staiga tarė Matas, atitūk-damas nuo savo svajonių.

— Tu stebėk ir žiūrėk, kad aš teisingai suskaiciuočiau, nes nuo dabar, Džimai, mes visuomet būsim teisingi žmonės. Ar supratai?

Džimui nepatiko šie žodžiai, ir tai buvo matyti iš jo akių, tuo tarpu Matui nepatiko tai, ką jis išskaitė savo bendrininko akyse?

— Ar supratai? — pakartojo Matas beveik grąsindamas.

— Argi mes kada buvome neteisingi? — atsakė Džimas, tartum teisindamasis, nes jam jau prabilo neįtikimybė.

— Sunkiomis valandomis la-bai lengva būti teisingam, — atsakė Matas. — Bet visai ki-tas dalykas būti teisingu, kada praturtėji. Kai mes nieko ne-turime, mes norom nenorom esame teisingi. Dabar mes esame turtingi ir tapsime pirk-liais, turtiniais pirkliais. Su-pratai?

— Tokie žodžiai ir man pa-tinka, — pritarė Džimas, — bet jo skurdžios sielos gilumoje — ir tai be jo paties valios — ėmė šelti, lyg grandinėmis su-rakinti laukiniai žvėrys, nedoros ir nusikaltamos mintys.

Matas nuėjo prie maisto spi-n-tos, kuri stovėjo už žibalinės krosnelės. Ten jis išstūdino du maišelius, kurių viename buvo arbata, o kitame truputis raudonų pipirų. Grįžęs su maišiu-kais prie stalo, jis supylė į juos smulkiuosius deimantus. Paskui suskaičiavo didžiuosius ir suvy-niojo juos į ploną popierių ir zomšingą odą.

— Šimtas keturiasdešimt septyni vidutiniai, — suskaičiavo jis, — dvidešimt didelių, du labai stambūs, vienas didžiulis ir dar dvi saujos smulkių ir briliantų dulkų.

Jis pasižiūrėjo į Džimą.

— Tvarkoj! — atsiliepė šis.

Visa tai jis užrašė ant po-pieriaus lapelio ir padarė nuo-rašą; vieną davė draugui, o kitą pasilikio sau.

— Kad atmintume, — tarė jis.

Paskui vėl sugrįžo prie spi-n-tos, išpylė cukrų iš didelio po-pierinio maišelio. Į jį sudėjo didelius ir mažus briliantus, suvyniojo visa tat į margą no-sinę ir pakišo po savo pagal-viu. Po to atsisėdo ant lovos krašto ir nusiavė batus.

— Ir tu manai, kad jie ver-ti šimto tūkstančių? — valan-dėlę patylėjęs, varstydamas batus ir dilbėdodamas į Matą, paklausė Džimas.

— Be abejonės, — atsakė šis.

— Kartą viename Arizonos ka-

barete aš mačiau šokėją, pasi-puošusią dideliais briliantais. Jie buvo netikri. Ji sakė, kad jeigu jie būtų tikri, tai ji nie-kuomet ten nešoktų. Ji tikino, kad už tokius briliantus esą galima gauti apie penkiasde-simt tūkstančių dolerių. O ji teturėjo jų nedaugiau, kaip dvyliką.

— Kam malonu dirbti dėl duonos kasnio? — triumfuoda-mas paklausė Džimas. — Kir-tiklio ir kastuvo darbas! — prasišiepė jis. — Jei aš visa savo gyvenimą būčiau dirbęs, kaip jautis, ir taupęs savo už-darbį, neturėčiau nė pusės to turto, kurį mes šiandien laimė-jome.

— Tu tinki tik tiktai lėkštėms plauti, tad jokių būdu daugiau neuždirbtum, kaip dvidešimt dolerių su maistu per mėnesį. Tavo galva dar pusę velnio, bet pirštai tai niekam tikę.

Leisk dirbti tam, kas nori. Aš kada buvau jaunas ir kvailas, uždirbdavau iki trisdešimties dolerių per mėnesį. Dabar esu senesnis ir nebe noriu traukti to jungo.

Jis atsigulė ant lovos. Dži-mas, užgesinęs lempą, išsitiesė šalia jo.

— Kaip tavo ranka? — mei-liai paklausė Džimas.

Toks rūpestingumas buvo ne-įprastas, ir Matas, tai pajutęs, atsakė:

— Aš manau, kad man nė-ra pavojaus pasiusti, kodėl tu to manęs klausai?

Džimas pasijuto kaltas ir sa-vo sieloje keikė draugą už tai, kad jis užduoda tokius nemalo-nius klausimus, tačiau garsiai atsakė:

— Nieko! Man tik atrodo, kad tu pirma buvai nusigandęs dėl jos. Matai, kaip tu manai praleisti savo grobio dalį?

— Pirksiu galvijų rančą (Stambus ūkis, kur auginami arkliai ir galvijai) Arizonoje ir apsigyvensiu tenai, mokėsiu pinigų tiems žmonėms, kurie už mane trauks jungą. Yra ke-li, kuriuos norėčiau pamatyti prašant pas mane darbo. Kai juos per velnias griebtų! O da-bar, Džimai, užčiaupk savo snū-kį. Dar daug vandens nutekės, kol aš nusipirksi rančą. Da-bar aš noriu miego.

— Bet Džimas ilgai negalėjo už-migti ir visą laiką neramiai vartėsi nuo vieno šono ant an-tro ir, vos tik pradėdavo snau-ti, tuoj nervingai pašokdavo iš miego. Deimantai vis tebežė-rėjo jo akyse, ir jų tviskėjimas nedavė jam ramybės. Matas, nors jis buvo grubios prigim-ties, miegojo labai lengvai, lyg laukinis žvėris, kurs budrus ir miegodamas, ir Džimas jautė, kad kiekvieną kartą, kai jis su-judėdavo, jo draugas darydavo tą patį, lyg norėdamas parody-ti, kad jaučia kiekvieną judesį ir yra visuomet pasiruošęs pa-busti. Todėl Džimas negalėjo žinoti, kada jo draugas miega ir kada ne. Kartą Matas visai ramiai ir sąmoningai tarė jam:

— Miegoti, Džimai, nesirū-pink briliantais. Jie nepabėgs!

O Džimas manė, jog kaip tik tą valandėlę Matas tikriausiai buvo gliaui įmėgęs. Vėlyvą ryt-metį. Džimui apsigvertus ant antro šono, Matas pabudo, bet juodu dar snūduriavo iki pat pietų, kol pagaliau atsikėlė ir pradėjo rengtis.

— Aš esiu nusipirkti duo-nos ir laikraščių, — tarė Ma-tas, — o tu išvirk kavos.

Kai Džimas išgirdo šiuos žo-džius, jo žvilgsnis nesąmonin-gai nukrypo nuo Mato veido į pagalvį, po kuriuo, surištas į margą nosinę, buvo padėtas ry-šulėlis. Tą akimirka Mato vei-das pasidarė kaip laukinio žvė-ries.

— Klausyk, Džimai, — pik-tai suuzgė jis. — Tu turi tei-singai lošti. Jeigu tu man iš-krėsi šunybę, aš užmušiu, tave! Supratai? Aš suėsiu tave! Tu tai žinai! Perkašiu tau gerklę ir prarysiu tave, kaip bifšteką.

(Daugiau bus)

NAUJO GYVENIMO AUSRA LIETUVOJE

(Tąsa nuo 3-čio pusl.)

derlių. Jeigu anksčiau vals-tietis, turėdamas mažytį žemės sklypelį tik pusbadžiu ir tai vargais negalais te-galėjo pragyventi, tai kolektyvinių ūkių valstiečiai jau šiandien už darbdienius gauna su pertekliu grūdų, bulvių, daržovių, daug pini-gų. Kolektyvinis kaimas vis daugiau aprūpinamas žemės ūkio technika. Žemės ūkio artelėse ūkininkavimas pagrįstas tikrai moksliniais pagrindais. Visa tai padės užauginti derlius, nematy-tus anksčiau Lietuvoje.

Milžiniški atstatymo darbai

Vokiškieji fašistiniai gro-bikai sugriovė daug mūsų miestų ir kaimų, fabrikų ir mokyklų, nužudė ir nukan-kino dešimtis tūkstančių tarybinių žmonių. Bolševi-kių partijos vadovaujama, lietuvių tauta atkakliu dar-bu atstato šiandien savo ekonomiką ir kultūrą, ro-dydama darbo didvyrišku-mo pavyzdžius. Sugriauti fabrikai ne tik pilnutinai veikia ir vėl duoda produk-ciją, bet jie dar labiau pra-plėsti, papildyti nauja tech-nika. Respublikoje pastaty-tos naujos įmonės.

Anksčiau Lietuvoje nebu-vo staklių statybos gamyk-lų, dabar yra tokia gamyk-la. Kas dieną auga ir ple-čiasi jaunos Lietuvos tary-binės respublikos pramonė. Tai paprastų tarybinių žmonių pasiaukojančio dar-bo vaisius, žmonių, kurie bolševikų partijos vadovau-jami, daro stebuklus.

Penkmečio plano pravedimas

Tūkstančiai mūsų imo-nių stachanovininkų ir pir-mūnų su entuziazmu daly-vauja socialistinėse lenky-nėse penkmečio plano įvyk-dyme per ketverius metus. Štai popirosų fabrikas „Ko-ki“ Čia dirba kukli mergi-na Veronika Medelytė. Jos vardą kartoja visa lietuvių tauta su pasididžiavimu. Veronika Medelytė pradėjo vykdyti 1951 metų planą. Ji baigė savo penkmetį. Si-lutės MTS (mašinų - trak-torių stoty) jūs sutiksite jaunuolį su ramiu, susimą-ciusiu žvilgsniu ir neramia, besiveržiančia pirmyn šir-dimi. Tai traktorininkas Bronius Žemaitis, dešimtis kartų viršijęs metinį užda-vimą, Kalačias ir ki-ti puikiai įsisavino laivų re-monto specialybę ir kasdieną įvykdo po 2,5 — 3 nor-mas. Tokių pavyzdžių šian-dien daugybė. Juos sutinka-me kasdieną, kiekviename žingsnyje.

CHARLES J. ROMAN

Laidotuvių Direktorius

Liūdėsio valandoj kreip-kitės prie manęs dieną ar naktį, greit suteiksi-me modernišką patarna-vimą. Patogiai ir gra-žiai moderniškai įruošta mūsų šermininė. Mūsų patarnavimu ir kainomis būsite patenkinti.

1113 Mt. Vernon St. PHILADELPHIA, PA.

Tel. Poplar 4110

4 pusl.—Laisvė (Liberty, Lith. Daily)— Ketv., Gruod. 23, 1948

New Yorko ir Apie linkės Žinios

Visi į Kultūrinį Centrą

Gruodžio 31 dienos vakare visi eisime į Lietuvos Kultūrinį Centrą, kuriame lauksime Naujų Metų. Šią progą mums suteikia visų mylimas Aido Choras.

Aidiečių parengimų lankytojai visuomet buvo patenkinti ir šį kartą nebus suvilti. Atsilankiusieji turės malonų prisiminimą visiems 1949-tiems metams.

H. F.

Padėka

Už suruoštą man surpuzo puotą gimtadienio progą dėkavojau Newarko sietyniečiams Harry Mitkus, Mildred Stensler, Bob Žukauskas, Vito Dvareckas, Mrs. Mitkus už gražų keikšą, Mr. Dagui už šampaną ir puikią dovaną.

Tariu ačiū už skanius užkandžius, gėrimus, puikius dovanas, gėles visiems: Alice Bakūnas ir Jonui Gaffney, Mr. ir Mrs. Zukas, Mr. ir Mrs. Stokkus, Adelei Rudis, Edward Skučas ir Helen Danowski. Taipgi savo tėveliams Mary ir Petru Petroniams ir broliui Longinui. Ir dėkavojau savo draugėms ir draugams, kurie dalyvavo ir gražiai mane apdovanojo.

Dolores Petronytė.

Išvyko į Kaliforniją

Pereitą šeštadienį, gruodžio 18 d., William ir Emilija Ališauskai, iš Middle Village, L. I., išvyko į Kaliforniją. Ališauskai mano tenai praleisti žiemą, pasilsėti ir po to grįžti atgal į New Yorką.

Ališauskai per iloką laiką buvo lietuviškos užiegos savininkai Brooklynje.

Linkių jiems laimingai pasiekti Kaliforniją ir gerai praleisti laiką.

Jų draugė, A. Tamm.

Veikiantysis policijos leitenantas William J. Foley, 59 metų, mirė nuo pasišovimo. Sakoma, pasišovęs netyčia, valydamas savo revolverį.

Ingrid Bergman kaip Joan of Arc to vardo filmoje, dabar rodomoje dviejuose teatruose, Victoria, prie Broadway ir 46th St., ir Fulton, ant 46th St.,

"ENCHANTMENT"

Beveik Puikiausia bet kada Nufilmuota Melis Istorija!

DAVID NIVEN * TERESA WRIGHT
EVELYN KEYES * FARLEY GRANGER

PRASIDEDA
KALĖDŲ
DIENOJ

ASTOR
THEATRE
Broadway prie 45th Street

* MATYK NAUJAUSIAS SENSACINGAS ŽINIŲ FILMAS *
PIRMOS KARALISKO KODIKIO FILMOS
TOKSTANCIJAI ŽUVO JORINĖJ TRAGEDIJOJ
J. T. BAIGIA SESIJA PARYŽIUJ
DE GAULLE KALBA 18.000

EMBASSY NEWSREEL THEATRE
Broadway ir 46th Street

Abiemis Kalėdų Dienomis Pabuvosime Centre

Abiemis kalėdinių švenčių dienomis, šeštadienį ir sekmadienį, turintis liuoslaikio asmuo, ar norėdamas laisvai nuo naminio darbo praleisti dieną visa šeima, ar grupės šeimų galės pasivaikinti ir su draugais praleisti dieną Lietuvių Kultūriniam Centre.

Liberty Auditorijos patalpose, kamps 110th St. ir Atlantic Avenue, Richmond Hill, N. Y., šventėmis bus šios suiegos:

Šeštadienį, gruodžio 25-tą, pirmą Kalėdų dieną, šventiškai paukštienos pietūs 1 valandą.

Paukščiai bus tokie, kokius geriausiai pasiseks šeimininkei "pagauti." Žinoma, bus ir kitokie valgio tiems, kurie nesutinka misti paukštieną.

Sekmadienį, apie 3 valandą, prasidės Moterų Apšvietos Klubo rengiamasis puodų balius, kuris tapo nukeltas iš praėjusio sekmadienio dėl tą dieną pasitaikiusio didžiojo sniego. Moterų turės visokių vaišių ir įvairumų.

Abi pramogos kviečiami visi, kam jos įdomu ir svarbu. Įėjimas nemokamas. Vaisės — pasirenkant.

Ar.

Trys Kūdikiai Sudegė Primityviškame Bute

Prigesinę gaisrą, dasimūse j kambarį, kuriame buvo trys kūdikiai, gaisragesiai William McCauley ir Frank Reilly rado visus, tris mirusius lovoje šeimos varganame skėpiname apartamente, 27 Monteth St.

Gaisras, menama, užsikūrė kerosininiame šildymui vartojamam pečiukui eksplodavus ar jį apvertus.

Vaikučiai buvo 3½, 2½ metų ir 19-kos mėnesių.

Mr. ir Mrs. Paul ir Marietta Pagen tą butą buvo gavę ir jį atsikraustę prieš savaitę. Ir tik prieš keletą dienų Pagen'as buvo gavęs naktinį darbą garadžiūje po ilgo nedarbo. Jis tuo tarpu buvęs nuėjęs pas savo motiną, gyvenančią kitoje gatvės pusėje ir ten pusręčiauo. Mrs. Pagen buvusi išėjusi į krautuve.

Pareidama iš grosernės apsigrovisi pūndeliais maisto šeimai, Mrs. Pagen pamatė liepsnas veržiantis iš jos buto. Iškritę jai iš glėbio nešuliai, spiegdama leidosi bėgti į butą. Veik tuo pat kartą, išgirdęs gatvėje sąjudį, išbėgo iš motinos buto ir atbėgo prie savo namų jos vyras. Jis žmoną atitraukė ir kiti padėjo sulai-

kyti nuo to, kaip atrodė jau beviltingo įsiveržimo į namą ir tikriausios pražūties liepsnose. Ji ir tuo bandymu skaudžiai apsigėdino rankas.

Virsūje gyvenusios dvi suaugusių šeimos spėjo išsibėgti. Viršutiniams pagelbėjo netoli dirbęs telefonų suvedėjas, atgabėjęs savas kopčijas. Namukas visiškai sunaikintas.

Mūsų šalyje, turtingiausioje pasaulioje, niekas neturėtų begyventi tokiuose laukuose, su primityvišku šildymu, kuris bile kada gali padegti namus. Bet mes, be galo, be krašto susirūpinę išlaikymu karaliams ir ekonominiams rojalistams sostų, tam išleidžiame bilionus dolerių šalies turto, o savo biednuomenės vaikus pleškiname laukuose. Ir jų tėvų širdyse atveriamė baisesį žaizdą, kuri negali užgyti per visą jų gyvenimą.

Tame kalti visi mes, šalies piliečiai-gyventojai, kad nepakankamai veikiamė, nepareikalaujame iš savo šalies valdovų žmoniškesnės, protingesnės gospadorystės.

New Yorko Biržoje

Willis-Overland paskelbė šiemet pelnę daugiau, negu bile kada bėgiu 20 metų—po \$2.18 nuo šero. Pirmiau per 12 mėnesių buvo po 96 centus nuo šero.

Hudson Motors šerininkams paskelbti reguliariai ir ekstra dividendai.

Swift ir Co. už 12 mėnesių, pasibaigusiu su spalio mėnesiu, paskelbė po \$4.71 nuo šero. Visgi sakosi pernai buvę gavę dar po daugiau—po \$5.80 nuo šero. Tie pelnai, tai pasekmė to mūsų nevalgyto steiko. Iš mėsos ir riebalų gaminamų kitų produktų aukštos kainos taipgi teikia didį pelną.

Elektriškų ir muzikališkų reikmenų išdirbystės mokės po 9 centus nuo šero. Pernai mokėjo po 6 centus.

Tai dalis vienos dienos paveiklo ant paskilbusiojo Wall Stryto.

Mirė

Anthony Bernotas, 70 metų amžiaus, gyvenęs 121 McKinley Ave., Brooklynje, mirė gruodžio 21 d., Kings County ligoninėje. Kūnas pašarvotas Clarence Simonson koplyčioje, ant Lefferts Blvd., kamps Hillside Ave., Richmond Hill, N. Y. Laidotuvis įvyks gruodžio 24 d., 11 val. ryto, Cypress Hills kapinėse. Velionis paliko nuliūdime du sūnus Albert ir Victor, keturis brolius ir vieną seserį.

Šią liūdną žinią pranešė telefonu jaunoji Mrs. Bernotas. Sūnams, broliams, seserėi ir kitiems velionio Bernoto giminiams išreiškiame užuojautą.

Prisiekdino Teisėju

Buvęs magistratu, Francis X. Giaccone tapo prisiekdintas valstijos vyriausio teismo teisėju Supreme Court Buildinge, Brooklynje, įvykusiose apeigose gruodžio 20-tą, dalyvaujant apie 250 jo draugų ir giminių, kitų teisėjų ir respublikonų partijos vietiniams viršininkams. Teisėjas žadėjo "teisti bešališkai."

Apie Dainininkes

New Yorko laikraščiai paskelbė sarašą dainininkų, kurie šiemet Metropolitan Operos artistų sąstata nedalyvavo. Tarp jų yra vardas ir gerai žinomos lietuviškos dainininkės, Katkauskaitės — Anna Kaskas.

Katkauskaitė dalyvavo Metropolitan Operoje apie 10 metų, nors pastaraisiais dviem metais, kai susilaukė sūnaus — jų repertuare nefigūravo. Nuo šiol ji dainuos, išrodo, tik koncertuose. Geriausio jai pasisekimo!

Metropolitan Operoje dabar lieka tik viena lietuvaitė, usterietė Stoškiūtė — Paulina Stoska.

"Pulkininkas" Bėdoje

Brooklynietis John Francyk, 19 metų, areštuotas Middletown, N. Y. Jis viena savaitę tapęs "leitenantu," o paskiau ir "West Point pulkininku." Bet jį areštavo ne už laipsnius — jis norėjęs pagyventi taip, kaip gyvena didieji, nors neturėdamas pinigų. Jis apsigyvenęs viešbutyje už jį nemokėdamas.

Kartą areštavus, atėjo eilė atsiskaityti ir už laipsnius — bus teisiamas už neteisėtą vartojimą uniformos.

LDS 3 Apskritis ir Kuopų Užduotis 1949 Metais

Pradžią 1949 metų mūsų apskrities ir kuopų užduotis turi būti sukoncentruota naujų narių gavime. Mes, kuopų delegatai, kurie dalyvavome apskrities konferencijoje, girdėjome Centro raportą, kad mūsų organizacijoj narių mirtingumas padidėjo. Išsiskyrusių iš mūsų tarpo cilių turime ir privalome užpildyti naujais nariais per šiuos 1949 metus.

Tiesiog už 15-tą dieną gruodžio centras paskelbė kvotą kiekvienai kuopai gauti naujų narių iki sekamo (1950 metų) 9-to seimo. Mūsų apskrityje per 18-ą kuopų kvota naujų narių gavimui yra 164. Tai nėra daug, ir ją būtų galima lengvai išpildyti, jeigu tik mes rūpinumės organizacijos gerove. Atmin-kime, kad mūsų apskrityje yra virš aštuonių šimtų narių. Tai labai mažas nušimtis skiriamas gauti naujų, ir mažos yra pareigos mūsų nariams tai padaryti, tik reikia pasišventimo, energijos ir darbo. Be darbo niekas nieko nesubudavojo, ar išaugino, ir tai nėra ginčijamas faktas. Kiekvienas narys, vajininkas turėtų pasidėti ir laikytis šį numerį Tiesos. Laikyti todėl, kad neturint konstitucijos ir gaunant naują narį, nežinosite, kokią mokesčių imti į pašalpos ir pomirtinės skyrius. Atminkite, kad kaip pašalpos, taip ir pomirtinės mokesčiai dalinasi pagal metus, sena mokesčiai pasilieka po sena lentele tik seniems nariams. Naujiesiems nariams — nauja mokesčių lentelė.

Irgi Svarbu

Delegatai, kurie dalyvavo metinėje konferencijoje, girdėję Menininkų Sąjungos trečios apskrities pirmininko d. Bovino pranešimą — prašymą mūsų apskrities kuopų, kad prisidėtume prie menininkų apskrities. Metinė mokeskis

tik \$2 metams. Kuopos turi visas teises dalyvavime konferencijose ir svarstyme, Me-no Sąjungos reikalų.

Delegatai ir apskrities valdyba girdėjome, kad mūsų kuopos yra su išdais pasiturinčios ir galinčios pasimokėti du dolerius. Sausio mėnesio kuopų susirinkimuose pakelkime klausimą, prisidėdami su taip maža mokesčimi. Priklauzdamai ir rengdami bent kokį parengimą, turėsite teisę kreiptis prie Menininkų Apskrities reikale išpildymo programos ir jie, pagal drg. Bovino išsireiškimą, pilnai programos pildytojus suteiks. Taip darydami mes ugdysime meną, plėšime lietuvių dainą ir lavinsime savus čiagimius mūsų sūnus, dūkras lietuvių dainos bei muzikos.

Apskrities Pirmininkas, A. MATULIS.

Į New Yorko vidurines mokyklas žada įvesti aiškinimą kare nukentėjusių veteranų problemų, kad mūsiškiai atei-ties balsuotojai ir taksų mokesčiai suprastų mūsų šalies prievolę link kare sunegalintų žmonių.

"Linksmy" Kalėdų Nuo Fabrikantų

Yonkers'e esantis cukraus perdirbimo fabrikas, nieko iš anksto nepranešęs, atleido apie šimtą darbininkų iš darbo. Sako, kad dviem savaitėm. Kaip ištikro bus, pamatys, kuomet sugrįš po švenčių.

Darbininkai išmetinėja, nes netikėtas nedarbas nusineš visus švenčių planus. Jei būtų išankstus pranešęs, daugelis gal būtų gavę kur nors laikinus pirmšventinius darbus.

Rado Mirusią Merginą

Puošniame 12-kos kambarių bute, priklausančiame daktarei Flanders Dunbar, rasta mirusi Miss Beatrice Smith, 22 metų, rašytoja. Po jos pagalvė rastas užloduotas revolveris ir tuščia bonkutė, kurioje būtų buvę raminantieji vaistai. Mirties priežastis dar neišaiškinta.

Aštuonios šeimos tapo išvytos iš buto vienuose marškinuose sklepe iškilus gaisrui viename name Arverne, L. I. Vienok gaisrą užgesino be didelio apgadinimo namo, tik pridūmavo.

ZUPP'S BAR 411 GRAND STREET
BROOKLYN, N. Y.
Joseph Zeidat Jr., prop.
NAMŲ GAMINIMO VALGIAI KASDIEN
DEGTINĖS - VYNAI - ALUS
TELEVISION
Telefonas
EVergreen 4-7729

DANTŲ GYDYTOJAS
Dr. A. Petrika
221 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Tel. EVergreen 7-6868
Valandos: 9—12 ryte
1—8 vakare
Penktadieniais uždaryta

TONY'S
UP-TO-DATE
BARBER SHOP
ANTANAS LEIMONAS
Savininkas
306 UNION AVENUE
GERAI PATYRĘ BARBERIAI

BROOKLYN
LABOR LYCEUM
DARBININKŲ ĮSTAIGA
Salės dėl Bilių, Koncertų, Bankietų, Vestuvių, Susirinkimų ir tt.
Puikus stiečius su naujaisiais įtaisymais.
KETURIŲ BOLIŲ ALLEYS
Kainos Prielamos.
949-959 Wyloughby Ave.
Tel. Stagg 2-3842

GYDYTOJAS
S. S. Locket, M. D.
223 South 4th Street
BROOKLYN, N. Y.
Valandos: 1—2 dienom
6—8 vakarais
Ir Pagal Pasitarimais/
Telefonas EVergreen 4-0208

Naujovinis Plaukų Apdirbimas Jums
Per
Albiną
Stripinį
Permanent Waves
\$7.50 UP
Swirl Cut
\$1

for difficult, resistant, for bleached or dyed... or baby fine... hard-to-wave hair...

AND OF COURSE FOR NORMAL HAIR!

Jūs esate kviečiamos... užteit nemokamai asmeniskai pasitarti apie jūsų plaukų sutaisymą.

Jūs pamatysite, kad jūsų plaukų problemos pranyks taip greit kaip tik mūsų beauty ekspertai palies jūsų plaukus savo rankomis šiųn stebinančiu darbu, šaltu garbanavimu.

Ne tik, kad tai duoda jūsų plaukams švelnią, natūralę išvaizdą... blizgantį malonumą, kuris sukelia komplimentus nuo kiekvieno, bet tai aktualiai apdovanoja linkul geros sveikatos, puošnių sutaisymu plaukų ant galvos.

Garbanavimas tikis kiekvienai plaukų spalvai, sudėčiai ir ypatybei. Atitinka visokiam amžiui... primtina kiekvienam plaukų stiliui. Ir tati būna patogus šukom ir šepetui, jūs galite susitaisyti daugeliu skirtingų būdų.

Fashion Hairdressers 240 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
For Appointment Call EVergreen 4-2525
Mon. Tues., Wed. 10-7; Thurs., Fri. 10-9; Sat. 9-6 P. M.

6 pusl.—Laisvė (Liberty, Lith. Daily)—Ketv., Gruod. 23, 1948